

PREDMET PSIHLOGIJE

DUŠEVNI PROCESI: notranji procesi ki

si sledijo v določenem časovnem zaporedju in običajno vodijo k določenemu cilju. Med seboj soodvisni (učenje). Spoznavni (kognitivni), čustveni (emotivni), motivacijski procesi.

1. spoznavni procesi: omogočajo spoznavanje, dojetje in obravnavanje stvarnosti in sebe
. Sem spadajo: občutenje in zaznavanje (sluh, vid), učenje, mišljenje

2. čustveni procesi: zajemajo doživljanje in izražanje št. Čustev in razpoloženj (npr veselje, Dobro razpoloženje).

Doživljanje=povezano z notranjim stanjem
Izražanje= kaže se v nebesedni komunikaciji.

3. motivacijski procesi: dejavniki ki usmerjajo in spodbujajo naše obnašanje. Zunanja motivacija= Pohvala, nagrada. Notranja m.: učiti se da bi nekaj vedeli.

OSEBNOST: razmeroma trajna in edinstvena celota

Telesnih, duševnih in vedenjskih znač. posameznika.

STRUKTURA OS.: 1. telesne znač.: znač. zunanje videza (polt, barva oči, las); dednost 2. Temperament: Vzorci vedenja (zgovornost, živahnost.); dednost 3. značaj: zajema celoto motivacijskih, voljnih in etnično-moralnih značilnosti (pridnost, marljivost); okolje. 4. sposobnosti: Telesne (moč prstov), duševne (čutno zaznavne; Dober vid, sluh), umske (inteligentnost, ustvarjalnost);

OBNAŠANJE

Duševne procese: doživljamo-notranje subjektivno izkušamo (introspekcija), Izražamo navzven z obnašanjem ali vedenjem (ekstraspekcija)

ZAVEST So vsebine ki se jih v trenutku sedanjosti jasno zavedamo in jih uporabljamo. Predzavedno: so vsebine ki so dostopne zavesti vendar jih v danem trenutku ne uporabljamo, lahko pa se jih kadarkoli spomnimo in jih prenesemo na zavedno raven. Nezavedno: vsebine ki jih zavest ne more sprejeti ker so ogrozile posameznikovo samopodobo (govorni spodrsrlaj je primer ko se nam zareče in namesto tega kar smo hoteli reči-tisto kar si potihno želimo)

CILJI PSIHLOGIJE

Teoretična cilja (opis pojava, razlaga),

Praktična cilja (napoved, nadzorovano spreminjanje)

1. Opisovanje: opredeljuje duševne pojave, opisujemo in razlikujemo d.p. med seboj, razvrščamo različne d.p. (opredelimo stress in opišemo telesne, vedenjske in duševne znake stresa) **2. Pojasnjevanje:** razlagamo kako potekajo duševni pojavi, iščemo vzroke posameznih d.p., določamo dejavnike. (raziskujemo situacijske in osebnostne dejavnike ki vplivajo na stress; nenadne življ., spremembe, osebna čvrstost.) **3. Napovedovanje:** predvidevamo javljanje ali spreminjanje d.p., predvidevamo vedenje posameznika v določenih situacijah in starostih, napovedujemo pozitivne in neg. učinke različnih dejavnikov na posam. Duševnost, osebnost ali vedenje (napovemo kako se bo v primeri hude nesreče odzvala večina prebivalstva na prizadetem območju) **4. Spreminjanje:** zmanjšujemo nezaželene in škodljive oblike vedenj, izboljšujemo pogoje človeka. Duš. Razvoja, izboljšujemo medosebne in medčloveške odnose (ljudem, ki kažejo znake izčrpanosti zaradi stresa pomagamo pri razvijanju konstruktivnih načinov spoprijemanja s stresom in tako zmanjšujemo neg. učinke stresa)

PANOGI PSIHLOGIJE

TEORETIČNE: usmerjene so predvsem k pridobivanju novih spoznanj. 1. obča/splošna psihologija, 2. razvojna psihologija 3. psihometrija, 4. psihofiziologija, 5. kognitivna psihologija, 6. psihologija osebnosti, 7. psihopatologija (nenormalni in bolezenski duševni pojavi). PRAKTIČNE: usmerjene v uporablanje psiholoških spoznanj na določenem področju človekove dejavnosti. 1. psihologija dela, 2. psihologija organizacije dela, 3. psihologija reklame, 4. klinična psihologija, 5. pedagoška psihologija..

EKSPERIMENT

Raziskovalna metoda, pri kateri eksperimentator namerno spreminja pogoje v katerih se dogaja nek pojav ker želi ugotoviti kako ti pojavi vplivajo na ta pojav. Vsak eksperiment zahteva: 1. problem (vprašanje kin as zanima in na katero bomo skušali odgovoriti), 2. hipoteze (predpostavke, domneve o rezultatih eksperimenta), 3. poskusne osebe (vzorec), 4. kontrola pogojev

NEEKSPERIMENTALNE METODE

Introspekcija: prednosti: omogoča neposredno spoznavanje duševnega dogajanja, je temelj vseh psiholoških tehnik, opazujemo lahko procese ki niso dostopni ekstraspekiji (sanje, misli). Pomankljivost: subjektivna, in nepreverljiva metoda, uporaba je omejena na ljudi ki se znajo ustrezno izražati in so zmožni samorefleksije. **Ekstraspekcija:** Prednosti: objektivnejša, preverljiva, omogoča proučevanje živali in otrok. Pomankljivosti: omogoča posredno opazovanje psihičnih procesov, prisotnost opazovalcev lahko spremeni vedenje opazovancev

VPRAŠALNIK: raziskovalna metoda pri kateri so vprašanja postavljena v pisni obliki, prisotnost raziskovalca pa nujna. Uporaba: za ugotavljanje splošnih zakonitosti pojavov. Vrste: zaprt, odprt, kombiniran tip. Ankete: sestavljena iz vprašalnikov. Gre za zbiranje podatkov, ki kažejo mnenja ali druge podatke večjega števila ljudi

PRIMERJAVA ZNANSTVENIH IN LAIČNIH SPOZNANJ

1. Laična: neznanstvena, zdravorazumska; omogočajo lažjo orientacijo zlasti v odnosu drugih ljudi; površna, subjektivna, nesistematična in nekritična ter podvržena številnim napakam. 2. Znanstvena: teorijen in zakonitosti so podprte z raziskavami; sistematično načrtovane; čimvečja objektivnost